

Kohtuasi 135/83

[...]

Raad van Beroep, Zwolle, eelotsusetaotlus

Töötajate õiguste kaitse äriühingute ülemineku korral

[...]

EUROOPA KOHTU OTSUS

7. veebruar 1985*

Kohtuasjas 135/83,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Raad van Beroep (sotsiaalkindlustusalaseid vaidlusi lahendav kohus), Zwolle, poolt esitatud taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

H. B. M. Abels

ja

Bedrijfsvereniging voor de Metaalindustrie en de Electrotechnische Industrie (metalli- ja elektrotehnikatööstuses tegutsevaid äriühinguid ühendav kutseühing) **juhtkond,**

eelotsust nõukogu 14. veebruari 1977. aasta direktiivi 77/187/EMÜ äriühingute, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta (EÜT L 61, 5.3.1977, lk 26) tõlgendamiseks,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president A. J. Mackenzie Stuart, kodade esimehed G. Bosco, O. Due ja C. Kakouris, kohtunikud T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot ja R. Joliet,

kohtujurist: *Sir* Gordon Slynn,

kohtusekretär: vanemametnik H. A. Rühl,

arvestades märkusi, mille esitasid:

põhikohtuasja hageja Abels, esindaja: J. van der Hel,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

põhikohtuasja kostja Bedrijfsvereniging voor de Metaalindustrie en de Electronische Industrie, esindaja kirjalikus menetluses: J. H. Meijs, esindaja suulises menetluses: W. M. Levelt-Overmars,

Madalmaade Kuningriigi valitsus, esindaja kirjalikus menetluses: I. Verkade, esindajad suulises menetluses: A. Bos, keda abistas L. A. D. Keus,

Taani Kuningriigi valitsus, esindaja: L. Mikaelson,

Prantsuse Vabariigi valitsus, esindaja: G. Boivineau,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: M. Beschel, keda abistas F. Herbert,

olles kuulunud 8. novembri 1984. aasta kohtuistungil ära kohtujuristi arvamuse,

on teinud järgmise

otsuse

1. Oma 28. juuni 1983. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 11. juulil 1983, esitas Raad van Beroep, Zwolle, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule kaks eelotsuse küsimust, mis puudutavad nõukogu 14. veebruari 1977. aasta direktiivi 77/187/EMÜ äriühingute, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta (EÜT L 61, 5.3.1977, lk 26) artikli 1 lõike 1 ja artikli 3 lõike 1 tõlgendamist.

2. Need küsimused tõusetusid menetluses, mille H. B. M. Abels algatas Bedrijfsvereniging voor de Metaalindustrie en de Electrotechnische Industrie juhtkonna vastu.

3. Põhikohtuasja hageja töötas Enschede's asuvas piiratud vastutusega äriühingus Machinefabriek Thole BV (edaspidi "Thole"), kui Almelo Arrondissementsrechtbank (ringkonnakohus) andis Thole'le oma järjestikuste otsustega maksete peatamise õiguse ("surséance van betaling"), kõigepealt 2. septembril 1981 ajutiselt ja seejärel 17. märtsil 1982 lõplikult. Nimetatud äriühingu likvideerimismenetlus algatati 9. juunil 1982. Likvideerimismenetluse käigus võõrandati likvideerija poolt sõlmitud lepingu alusel Thole ettevõtte 10. juunil 1982 Enschede's asuvale piiratud vastutusega äriühingule Transport Toepassing en Productie BV (edaspidi "TTP"), mis jätkas Thole ettevõtte käitamist ja võttis üle suurema osa selle ettevõtte töötajatest, sealhulgas hr Abels'i.

4. Kuna hr Abels ei saanud perioodi 1.–9. juuni 1982 eest palka ei Thole'lt ega TTP-lt ning kuna talle ei makstud kõnealuse aasta eest ka puhkusetasu ega proportsionaalset osa aastalõpu-lisatasust, taotles ta nimetatud summade maksmist Bedrijfsvereniging'ilt, millel hr Abels'i arvates Madalmaade õigusaktide kohaselt lasus kohustus need summad tööandja asemel välja maksta.

5. Hr Abels'i taotlus jäeti rahuldamata põhjendusega, et Madalmaade tsiviilkoodeksi artiklite 1639 (aa) ja 1639 (bb) kohaselt, mis lisati tsiviilkoodeksile direktiivi

77/187/EMÜ rakendamiseks 15. mai 1981. aasta seadusega, oli TTP kohustatud täitma töölepingutest tulenevad Thole kohustused töötajate ees ja seega ei olnud Bedrijfsvereniging'il alust sekkuda.

6. Eelkõige asutamislepingu artikli 100 alusel nõukogu poolt vastu võetud direktiivi 77/187/EMÜ preambulis märgitakse, et “tööandja vahetumise korral on vaja tagada töötajate kaitse, eriti nende õiguste kaitse”. Seda eesmärki silmas pidades sätestab direktiivi artikli 3 lõige 1: “Võõrandaja töölepingust või töösuhtest tulenevad õigused ja kohustused, mis kehtivad [...] ülemineku kuupäeval, lähevad sellise ülemineku tagajärjel üle omandajale.” Artikli 4 lõikes 1 nähakse ette asjaomaste töötajate kaitse võõrandaja või omandaja poolt vallandamise eest, ent samas ei välistata “sellist vallandamist, mis võib toimuda majanduslikel, tehnilistel või organisatsioonilistel põhjustel, mis toovad kaasa muudatusi töajõus”. Lisaks on direktiivi artiklis 6 sätestatud võõrandaja ja omandaja kohustus teavitada üleminekust mõjutatud töötajate esindajaid ja nendega konsulteerida. Artikkel 7 sätestab, et direktiiv “ei mõjuta liikmesriikide õigust kohaldada või kehtestada töötajate suhtes soodsamaid õigus- või haldusnorme”.

7. Hr Abels kaebas Bedrijfsvereniging'i keelduva otsuse peale Zwolle Raad van Beroep'ile, mis, asudes seisukohale, et tema otsus sõltub direktiivi 77/187/EMÜ teatud sätete tõlgendamisest, peatas menetluse ja esitas Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

“1) Kas direktiivi 77/187/EMÜ artikli 1 lõike 1 kohaldamisala laieneb olukorrale, kus äriühingu võõrandaja on kohtuotsusega tunnistatud maksejõuetuks või talle on kohtu poolt antud maksete peatamise õigus?”

2) Kui esimesele küsimusele antav vastus on jaatav, siis kas direktiivi 77/187/EMÜ artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et äriühingu üleminekuga seoses omandajale üleantavad võõrandaja kohustused hõlmavad ka täitmata maksekohustusi, mis tekkisid töölepingust või töösuhtest enne artikli 1 lõikes 1 nimetatud ülemineku kuupäeva?”

Esimene küsimus

Kõnealuse direktiivi kohaldamisala määratlemine

8. Kõigepealt tuleks esimese küsimuse osas märkida, et direktiivi 77/187/EMÜ artikli 1 lõike 1 kohaselt, milles on määratletud direktiivi *ratione materiae* ulatus, kohaldatakse direktiivi “äriühingu, ettevõtte või selle osa ülemineku suhtes teisele tööandjale lepingu alusel toimuva ülemineku või ühinemise tulemusena”. Seega tuleb järeldada, et nimetatud direktiiv on kohaldatav ainult sellise ülemineku suhtes, mis leiab aset lepingu alusel toimuva ülemineku või ühinemise tulemusena, kusjuures viimatinimetatud variant ei ole käesoleval juhul asjakohane. Kõnealuse küsimusega soovitakse teada, kas selline määratlus hõlmab juhtumeid, mil äriühingu võõrandaja on kohtuotsusega tunnistatud maksejõuetuks või talle on kohtu poolt antud maksete peatamise õigus ning kui võõrandatav äriühing moodustab ühe osa maksejõuetu võõrandaja varadest või kui sellele laieneb maksete peatamise õigus.

9. Põhikohtuasja hageja, Madalmaade valitsus ja komisjon väidavad, et väljend “overdracht krachtens overeenkomst” kõnealuse direktiivi hollandikeelses tõlkes viitab sellele, et direktiivi kohaldamisala piirdub võõrandamistega, mis toimuvad vabatahtlikult sõlmitud lepingute alusel, ega hõlma võõrandamisi, mis leiavad aset selliste kohtumenetluste tulemusena, mille eesmärk on võlgniku varade terviklik sundlikvideerimine või taolise likvideerimise vältimiseks võlgniku rahaliste raskuste kõrvaldamine. Nimetatud menetlusosaliste väitel on direktiivi kohaldamine selliste menetluste puhul välistatud ka siis, kui tegemist on vara müügiga vabatahtlikult sõlmitud lepingute alusel, kuna lepinguvabaduse peamine tegur puudub, kui võõrandamisele eelneb kohtu sekkumine ning kui müügi viis ja objekt määratakse kindlaks selliste menetlustega seotud erinevate huvide tasakaalustamise tulemusena.

10. Bedrijfsvereniging ja Taani valitsus väidavad aga, et kõnealuse sätte sõnastuse tõlgendamisel ei ilmne mingit alust otsustamiseks, et direktiiv ei hõlma üleminekut, millele eelneb müük likvideerija või võlglaste poolt, kellele on kohtu poolt antud maksete peatamise õigus.

11. Vaidlusaluse sätte sõnastuse erinevate keeleversioonide võrdlemisel ilmneb, et äriühingute võõrandamise osas esineb teatud terminoloogilisi lahknevusi. Kui saksakeelne variant (“vertragliche ubertragung”), prantsuskeelne variant (“cession conventionnelle”), kreeka keelne variant (“snmssatikh ekxvrhsh”), itaalia keelne variant (“cessione contrattuale”) ja hollandikeelne variant (“overdracht krachtens overeenkomst”) viitavad selgelt ainult lepingu alusel toimuvale üleminekule, mistõttu võib järeldada, et direktiivi ei kohaldata mis tahes muud liiki ülemineku suhtes, näiteks haldusmeetme rakendamise või kohtuotsuse täitmise tulemusena toimuva ülemineku suhtes, siis ingliskeelne variant (“legal transfer”) ja taanikeelne variant (“overdragelse”) tunduvad viitavat laiemale kohaldamisalale.

12. Lisaks tuleb märkida, et lepingulise ülemineku mõistel on erinevate liikmesriikide pankrotiõiguses erinev tähendus, nagu käesolevas menetluses on ilmnenu. Kui mõnedes liikmesriikides ollakse seisukohal, et teatud asjaolude korral on likvideerimismenetlusega seoses toimuva müügi näol tegemist tavapärase lepingulise müügiga ka siis, kui sellise lepingu sõlmimise eeltingimuseks on kohtulik sekkumine, siis teiste liikmesriikide õigussüsteemides käsitletakse sellist müüki avaliku võimu kandja poolt võetud meetme tulemusel toimuva müügina.

13. Nende erinevuste tõttu ei saa vaidlusaluse sätte kohaldamisala hinnata ainult selle sätte sõna-sõnalise tõlgenduse alusel. Seega tuleb selle sätte tähenduse selgitamisel võtta arvesse kõnealuse direktiivi üldist ülesehitust ja eesmärki ning rolli ühenduse õigussüsteemis võrrelduna pankrotialaste õigusnormidega.

Kõnealuse direktiivi ja pankrotiõiguse vaheline seos

14. Direktiivi 77/187/EMÜ preambuli eespool osundatud põhjendustest ilmneb, et selle direktiivi eesmärk on kaitsta töötajaid ja nende õigusi äriühingu üleminekul teisele tööandjale.

15. Pankrotiõigust iseloomustavad spetsiifilised menetlused, mille eesmärk on viia omavahel tasakaalu erinevate isikute huvid, iseäranis mitmesugust liiki võlausaldajate huvid; seetõttu on kõikides liikmesriikides kehtestatud konkreetsed õigusnormid, mis võivad vähemalt osaliselt lahkneeda teistest üldise iseloomuga õigusnormidest, sealhulgas sotsiaalkindlustust reguleerivatest õigusnormidest.

16. Pankrotiõiguse eripära, mis ilmneb kõikide liikmesriikide õigussüsteemides, kajastub ka ühenduse õiguses. Nõukogu 17. veebruari 1975. aasta direktiivi 75/129/EMÜ kollektiivseid koondamisi käsitlevate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta (EÜT L 48, 22.2.1975, lk 29), mis sarnaselt direktiivile 77/187/EMÜ võeti vastu asutamislepingu artiklis 117 sätestatud eesmärkide saavutamiseks, artikli 1 lõike 2 punktis d sätestatakse selgesõnaliselt, et seda direktiivi ei kohaldata “töötajate puhul, kelle töölt vabastamine on tingitud ettevõtte tegevuse lõpetamisest kohtuotsusega”. Lisaks peegeldub pankrotiõiguse eripära ka nõukogu 20. oktoobri 1980. aasta direktiivis 80/987/EMÜ töötajate kaitset tööandja maksejõuetuse korral käsitlevate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta (EÜT L 283, 28.10.1980, lk 23; EÜT eriväljaanne 05/01, lk 217). Selle direktiiviga kehtestati süsteem rahuldamata nõuete väljamaksmise tagamiseks, mida kohaldatakse võrdväärselt ka nende äriühingute suhtes, mis on kohtuotsusega tunnistatud maksejõuetuks.

17. Lisaks on likvideerimismenetlust ja analoogseid menetlusi reguleerivad õigusnormid erinevates liikmesriikides väga erinevad. Seetõttu ja arvestades asjaolu, et pankrotiõigusele kohaldatakse nii liikmesriikide õigussüsteemides kui ühenduse õigussüsteemis spetsiifilisi õigusnorme, võib järeldada, et kui kõnealust direktiivi oleks soovitud kohaldada ka äriühingu üleminekule, mis leiab aset nimetatud menetluste tulemusena, siis oleks direktiivile lisatud sellekohane selgesõnaline säte.

Kõnealuse direktiivi eesmärk

18. Direktiivi 77/187/EMÜ taoline tõlgendamine tuleneb vältimatult ka direktiivi eesmärgi käsitlesest. Direktiivi preambulist ilmneb, et direktiivi eesmärki, mis seisneb töötajate kaitsmises äriühingu ülemineku korral, tuleb vaadelda majanduses ilmnevate “uute suundumuste” kontekstis, arvestades ka asutamislepingu artiklis 117 osutatud vajadust “edendada töötajate töötingimuste ja elatusaseme parandamist, et teha võimalikuks nende ühtlustamine, samal ajal säilitades nende paranemise”. Komisjon on õigesti selgitanud, et direktiivi eesmärk on seega tagada, et äriühingute restruktureerimine ühisturul ei mõjutaks negatiivselt asjaomaste äriühingute töötajaid.

19. Menetlusosalised on eriarvamusel küsimuse osas, kas sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed, mis kaasneksid otsusega, et kõnealuse direktiivi kohaldamisala hõlmab ka likvideerimis- või muid sarnaseid menetlusi, oleksid töötajate huvide seisukohalt kasulikud või kahjulikud.

20. Bedrijfsvereniging ja Taani valitsus on seisukohal, et direktiiv on sellise olukorra puhul kohaldatav, kuna just need töötajad, kelle tööandja on kohtuotsusega tunnistatud maksejõuetuks, vajavad kaitset kõige enam; lisaks oleks taolise kaitse tagamise korral töötajad ja likvideerija enam huvitatud sellest, et tagada äriühingu jätkuv tegutsemine kuni ülemineku toimumiseni.

21. Madalmaade valitsus ja komisjon aga viitavad teatud majanduslikele tagajärgedele, mis kahandaksid töötajate kaitset, kui direktiivi kohaldataks äriühingu üleminekule juhul, kui see äriühing on tunnustatud maksejõuetuks või kui talle on kohtu poolt antud maksete peatamise õigus. Nende menetlusosaliste arvates võiks selle direktiivi kohaldamisala taoline laiendamine potentsiaalset omandajat mõjutada loobuma äriühingu omandamisest tolle võlausaldajatele aktsepteeritavatel tingimustel, mistõttu viimased eelistaksid äriühingu varade eraldi müümist. Sellega kaasneks kõikide töökohtade kaotus võõrandatavas äriühingus, mistõttu direktiiv kaotaks oma kasuliku mõju.

22. Nendest erimeelsustest ilmneb, et majandusarengu praeguses etapis ollakse äärmiselt ebakindlad küsimuse osas, millist mõju avaldavad äriühingute võõrandamised tööturule tööandja maksejõuetuse korral ja milliseid meetmeid tuleks võtta, et tagada töötajate huvide võimalikult tõhus kaitse.

23. Eeltoodud käsitlusest võib järeldada, et välistada ei saa töötajate töö- ja elutingimuste üldise halvenemise tõsist ohtu, mis on vastuolus asutamislepingu sotsiaalsete eesmärkidega. Seetõttu ei saa otsustada, et direktiiv 77/187/EMÜ sätestab liikmesriikide kohustuse laiendada direktiivis sätestatud eeskirju äriühingute, ettevõtete või nende osade võõrandamisele seoses pankrotimenetlusega, mis on algatatud eesmärgiga realiseerida võõrandaja varad pädeva kohtuorgani järelevalve all.

24. Samas tuleb täpsustada, et isegi kui eespool toodud kaalutlusi arvestades ei kuulu seda liiki võõrandamised nimetatud direktiivi kohaldamisalasse, on liikmesriikidel õigus iseseisvalt kohaldada direktiivi põhimõtteid osaliselt või täielikult ainuüksi oma siseriikliku õiguse alusel.

Direktiivi kohaldamine juhtudel, mil võõrandajale on antud maksete peatamise õigus

25. Ehkki käesoleval juhul toimus äriühingu võõrandamine likvideerimismenetluse käigus, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus seotud ka võõrandamisega, mis leiab aset seoses maksete peatamist käsitleva kohtumenetlusega.

26. Menetlusosalised on eriarvamusel küsimuse osas, kas selline võõrandamine peab vastama direktiivi 77/187/EMÜ kohaldamise osas samadele reeglitele, mida kohaldatakse võõrandamisele, mis leiab aset likvideerija poolt varade realiseerimise tulemusena. Madalmaade valitsus ja komisjon on selles küsimuses seisukohal, et need põhjused, mille tõttu direktiivi kohaldamisala ei saa laiendada likvideerimismenetluse käigus toimuvale äriühingu võõrandamisele, takistavad ka direktiivi kohaldamist juhtumitele, mil kohus on andnud võõrandajale loa võlgade maksmise peatamiseks.

27. Bedrijfsvereniging ja Taani valitsus tunduvad olevat aga seisukohal, et direktiivi 77/187/EMÜ tuleks kohaldada juhtumitele, mil võõrandaja on saanud loa oma võlgade maksmise peatamiseks ka siis, kui direktiivi ei kohaldataks likvideerimismenetluse käigus toimuvale võõrandamisele. Vastasel juhul võidakse võlgade maksmise peatamist taotleda nimelt võõrandamise elluviimiseks, kahjustades seega töötajate huve.

28. Tuleb tähele panna, et kohtu poolt antud maksete peatamise õigusega seotud menetlusel on teatud ühisomadusi likvideerimismenetlusega, eriti kuna kummagi menetluse näol on tegemist kohtumenetlusega. Samas erineb maksete peatamise õigusega seotud menetlus likvideerimismenetlusest seeläbi, et kohtu järelevalve sellise menetluse algatamise ja kulgemise üle on piiratum. Lisaks on sellise menetluse peamine eesmärk kaitsta maksejõuetu äriühingu varasid ja võimalusel tagada äriühingu tegevuse jätkumine võlgade tasumise peatamise abil, et leida lahendus, mis kindlustaks äriühingu jätkuva tegutsemise ka tulevikus. Kui sellist lahendust ei leita, võib maksete peatamise õigusega seotud menetlusele järgneda võlgniku likvideerimise menetlus, nagu juhtus ka käesolevas kohtuasjas kirjeldatud juhul.

29. Eeltoodust tuleneb, et põhjuseid, mille tõttu kõnealust direktiivi ei saa kohaldada likvideerimismenetluse käigus toimuvale äriühingu võõrandamisele, ei saa laiendada seda liiki menetlustele, mis toimuvad varasemas etapis.

30. Kõikide nende põhjuste tõttu tuleb esimesele küsimusele vastata, et nõukogu 14. veebruari 1977. aasta direktiivi 77/187/EMÜ artikli 1 lõige 1 ei ole kohaldatav äriühingu, ettevõtte või selle osa võõrandamise suhtes, kui võõrandaja on kohtuotsusega tunnistanud maksejõuetuks ning kui asjaomane äriühing või ettevõtte moodustab ühe osa maksejõuetu võõrandaja varadest, kuid liikmesriikidel on õigus omal algatusel kohaldada selle direktiivi põhimõtteid sellisele võõrandamisele. Küll aga on nimetatud direktiiv kohaldatav siis, kui äriühing, ettevõtte või selle osa võõrandatakse teisele tööandjale sellise menetluse nagu maksete peatamise menetlus (*surséance van betaling*) käigus.

Teine küsimus

31. Oma teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 77/187/EMÜ artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see laieneb ka nendele võõrandaja kohustustele, mis tekkisid töölepingust või töösuhtest enne ülemineku kuupäeva.

32. Artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus on sätestatud: “Võõrandaja töölepingust või töösuhtest tulenevad õigused ja kohustused, mis kehtivad artikli 1 lõikes 1 nimetatud ülemineku kuupäeval, lähevad sellise ülemineku tagajärjel üle omandajale.” Teises lõigus märgitakse aga, et “liikmesriigid võivad sätestada, et pärast artikli 1 lõikes 1 nimetatud ülemineku kuupäeva on lisaks omandajale ka võõrandaja jätkuvalt vastutav töölepingust või töösuhtest tulenevate kohustuste eest”.

33. Bedrijfsvereniging ja komisjon on seisukohal, et kõnealune säte hõlmab kõiki võõrandaja kohustusi, mis tulenevad töölepingust või töösuhtest, sealhulgas töötajate neid nõudeid, mille võis pöörata eelmise tööandja vastu. See tõlgendus tuleneb direktiivi eesmärgist, mis seisneb töötajate kaitsmises, iseäranis nende õiguste kaitsmises tööandja vahetumisel.

34. Madalmaade valitsuse arvates tuleb aga seda sätet tõlgendada nii, et enne äriühingu üleminekut tekkinud võlakohustused ei lähe omandajale üle, kuna lepinguõiguse tunnustatud põhimõtte kohaselt ei saa võlgnik oma võlgu kolmandale isikule ilma võlausaldajate nõusolekuta üle anda. Samas on riigi seadusandjal õigus sätestada, et uus

tööandja on koos endise tööandjaga vastutav nende võlgade tasumise eest, et kõrvaldada oht, millesse töötajad võivad sattuda, kui äriühingu võõrandaja pärast üleminekut kaob.

35. Taani valitsus eristab tavapärase müügitehingu tulemusena toimuvat äriühingu üleminekut (sealhulgas üleminek, millega kaasneb maksete peatamine) äriühingu võõrandamisest likvideerija poolt. Kui esimesel juhul lähevad omandajale üle kõik võõrandaja kohustused, mis on tekkinud töösuhtest, siis teisel juhul ei ole omandaja kohustatud pankrotiõiguse kohaselt üle võtma maksejõuetu võõrandaja olemasolevaid kohustusi.

36. Tuleb silmas pidada, et direktiivi 77/187/EMÜ artikli 3 lõike 1 esimene lõik viitab üldiselt ja kitsendamatult "töölepingust või töösuhtest tulenevatele võõrandaja õigustele ja kohustustele, mis kehtivad ülemineku kuupäeval". Sama lõike teises lõigus, millega antakse liikmesriikidele õigus sätestada, et lisaks omandajale jääb "pärast ülemineku kuupäeva" vastutavaks ka võõrandaja, viidatakse sellele, et ülemineku ajal kehtivatest töötajate õigustest tulenevate maksekohustutuste eest vastutab esmajoones omandaja.

37. Sellist tõlgendust kinnitab asjaolu, et artikli 3 lõige 3 jätab selgesõnaliselt vaidlusaluse lõike 1 kohaldamisalast välja "töötajate õigused saada vanadus-, invaliidsus- või toitjakaotuspensionide täiendavate tööandja või tööandjatevaheliste pensionikavade alusel väljaspool liikmesriikide sotsiaalkindlustuskavasid". Selle konkreetse sätte olemasolu, millega piiratakse üldise reegli ulatust, viib järelduseni, et artikli 3 lõige 1 on seotud töötajate kõikide õigustega, mida see erand ei hõlma, olenemata sellest, kas need õigused tekkisid enne või pärast äriühingu üleminekut.

38. Seega tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 77/187/EMÜ artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab võõrandaja kõiki kohustusi, mis on tekkinud töölepingust või töösuhtest enne ülemineku kuupäeva, välja arvatud artikli 3 lõikes 3 sätestatud erandid.

Kohtukulud

39. Madalmaade valitsuse, Taani valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni poolt Euroopa Kohtule märkuste esitamisel kantud kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotamise siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates Zwolle Raad van Beroep'i poolt 28. juuni 1983. aasta otsusega esitatud küsimusele, otsustab:

1) Nõukogu 14. veebruari 1977. aasta direktiivi 77/187/EMÜ artikli 1 lõige 1 ei ole kohaldatav äriühingu, ettevõtte või selle osa võõrandamise suhtes, kui võõrandaja on kohtuotsusega tunnistanud maksejõuetuks ning kui asjaomane äriühing või ettevõtte

moodustab ühe osa maksejõuetu võõrandaja varadest, kuid liikmesriikidel on õigus omal algatusel kohaldada selle direktiivi põhimõtteid sellisele võõrandamisele. Küll aga on see direktiiv kohaldatav siis, kui äriühing, ettevõtte või selle osa võõrandatakse teisele tööandjale sellise menetluse nagu maksete peatamise menetlus (*surséance van betaling*) käigus.

2) Direktiivi 77/187/EMÜ artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab võõrandaja kõiki kohustusi, mis on tekkinud töölepingust või töösuhtest enne ülemineku kuupäeva, välja arvatud artikli 3 lõikes 3 sätestatud erandid.

Mackenzie Stuart

Bosco

Due

Kakouris

Koopmans

Everling

Bahlmann

Galmot

Joliet

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. veebruaril 1985. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

P. Heim

A. J. Mackenzie Stuart